

C. c. 118^a

Conflit. 29. 07. 798.

Gymnasiis

libr. graecat. & antiquor.

in quarto

N. 28.

II. a. 28





Propositio
Petri Mosellani Profe-
gensis in puerorum
conscripta.

Hieronymus

Non sunt contēnenda quasi parua,
sine quibus magna cōstare nō

Lipsiæ apud Melchiorē
Zotthcę, Anno. 2D.D.

etc.

PETRVS MOSELLANVS, IOANNI
POLIANDRO, LIPSIAE APVD
DIVVM THOMAM LVDI
MAGISTRO SVQ, S,

*long h. ubi poteris
pista concors. Tunc am
hunc et libens valens
iacta. quod ubi
dormit. hinc*
Estu quidein: mi Ioannes: iam annos multos re ipsa exper
tus, quāta cū difficultate, & quā sero, infirma puerorū aetas,
ad latinitatis antiquae imitationē pueniat. Näm, cū post pri
ma rei grāmaticæ rudimenta, tenera ingenia statim ad latini
sermonis usum adigant, nec tamē illa eis via ad hāc rem de
mōstret sit, vt dū vtcūq; quod iubent, prestare conatur, nō
nā quādam loquēdi rationē plane habibā, & per yermacili
sermonis vestigiā ingrediente, sibi ipsi contingant.
Quod vitiū rūabūs animis, & per hoc tenatiocib⁹, primū
ipressum, postea nulla arte deleri potest. Atq; hæc causa mihi
videt, quod nō Germani solū, sed & Itali, qui nobis hac par
te fœliciores vide ri volūt, sermone quotidiano imido adeo

Novus 7 m
Domi & parū ppriō fuitunt. Videis em̄ bona parte eorū, qui hodie
linguā latīnā pfitent, in loquēdo nihil minus spirare, quā na
tūrā illū & incorruptū Romāni sermonis odorē. Ut cādidiſ
simæ eloquētæ scriptor Fabius, de extemporali oratiōis fa
cultate, frustra scripsisse videat. Quid? quod hoc malū gra
uioris etiam aetatis pfectibus, omnē aufert gratiā? Alioqui,
qua causa male audiunt apud Quintilianū & item Gellium

Opimianus
Lxxxi. nisi quod, quia a teneris: vt aiunt: vnguiculis, op
timis nō sūt adsueti obvia quæq; in authorib, citra delectū,
in suū usum cōuerrūt. vt dictio eorū om̄is, nō ppria, & domi
nata, sed e varijs scriptorib⁹, hostiatim quāsi mēdicādo
concelta, delicati iudicij homibūs nō possit nō putere. Hæc,
quū tu nō minus acute quā grauiter ppenderes, nihilq; habe
res potius, quā puerorū, qui tuæ fidei sunt cocrediti, rudē &
ad oīa sequace jūmū ad optimas quæq; pdūcere, mecum egi
sti sēpe, vt loquēdi formulas aliquot, quibus ea aetas vti po
sset, cōscriberē. Diu: vt nosti: sum reluctantus, partim qd' ip
se grauiorib⁹ occupatus, hanc operā utilissimā quidē illam,

*in part. his se grauiorib⁹ occupatus, hanc operā utilissimā quidē illam,
comi cōsiderans ut aliquid vni/ aliquod
aliquod manivis.*

sed in specie tamē humilē, & pene sordidā deditar. partī,
dī. quod, qui in lūdī eius modi, ipse nō adinodū essem versat,
vix possem eā quasi personā cū decoro gerere. Videbam em
ad hāc fabulā agēdā opus fore, denuo repuerascere, & ut ait
Flacc⁹: Ludere par impar, equitare in ludine longa. Sed, cū
tu rogādi finē faceres nullū pariterq; te, qui p̄be puerorū sen
sum calleres, si qua nobis hāc pārte deessent, suppleturū pro
mitteres, volui quāuis calūniā subire poti⁹, q̄b vel tibi amico,
tū sinc̄riter amāti, tū prudenter roganti, quicq; negare, vel
meo pudore publicū pueritiae cōmodū diutius remorari. Iā
si quis est, qui vehemēter putet indignū has, sicuti prima fro
te vident, nugas, in chartarū perinitiē scribi, is mihi virū pau
lis per exuat, & in puerū redeat, cogitetq; iam primū sibi lati
ni sermonis usum descendū. Statim, opinor, videbit, quā faci
le & nullo pene negotio, per eiusmodi fabulas: velut quod dā
gradus: ad Terentij p̄prietatē, ac Ciceronianā facilitate, pri
ma illa ætas traduci potuisset. Quis autē latit⁹ esset, immo;
quis nō statim exibilaturus, si ex puerili persona, tetricā istā
senū sapientiā sonare imp̄? Tamen si sunt his nugamētis nostris
ad multā quādā, quæ lexia dulcere videri possint. Usque adeo,
ut & hoc noīe ab Aristarchis istis vix tutus sim futur⁹. Sed
malui ego decori paulisper oblitus, paucula subinde asper
gere, que si p̄ieris suis literatores p̄elegāt attente, queāt cū
studiorū abūlūm tollere, tū pueritiae mores ad Christianam
regulam corrigerē. Hos labores tibi: mi Poliāder: dicare vo
lui nominatim, ut qui author nōbis & adiutor ad hāc scriben
da fuisti, idem quoq; suscipias, quicquid id est libelli, tua fas
cundia, authoritate, ac gratia tuēdum. Quod si ex hac editi
one ad te impulsore, & me scriptore, aut nulla, aut tenuis ad
modū gloria redibit, solemur nosip̄i p̄ hoc, quod nullo po
pularis aur. p̄punit, sed pio & simpliciā. Vterq; nūm hoc
negotium tractauim⁹, tu adhortēdo ego scribēdo. Siquidē iu
uare studiū saltē aliquos, nocere nemī. Bene vale. Lipliae
ipsis ferijs Diui Matthæi Apostoli. Anno M,D,xviij,

A ij

DIALOGVS. I
CASPAR ET MODESTVS. De nūdīnis fabulantur.

Gevero Modeste, quod dies hinc absunt. nūdīna
rūferiae quib⁹ frequetes adeo huc peregrini ad
ueniūt mercatores? MO. Dies, ni fallor, quatuor

decim. Nam accurate singulas pene horas ad calculū voco.

Siquidē nullū tēpus totius anni cupidi⁹ expecto q̄ nūdīna.

CAS. Nō iniuria. quādōquidē hæ feriae, partim nūcios, par
tim līas, partim om̄ib⁹ literis gratiōres pecunias, nobis ap

portat. Quod si nō & mihi īā plane exhausto proxime nū
dīnae argenti subsidiū attulerint, nō potero hic diuti⁹ durare.

MODES. Pecunias quidē, id quod satis scio, accipiā nullas.
pannū tamē in vestem hybernā, se discedentim mihi missurum
p̄misit pater. CAS. Vtīā vterq; voti cōpos fiat, vt & tu cō
modius vlestī, & ego nummatior, vrgētis hyemis iniurias,
minorī negotio propulsare queamus.

DIALOGVS. II.

OSVALDVSET MICHAEL de natali celebrādo, de re

ceptis pecunīs, deq; bono cuiusq; genio.

On tu hodie tuū natale celebras, atq; nos mōs fōdaleis
cōuiilio excipis? An ignoras hunc die diujo Michæli
cuius tu nomē refers, esse sacrum? MI. Scio equidē. quid au-

natale mē tem facere, quādō ne obulū quidē habeo, quo panem emere

em̄ solitum queā, nedū cōuiilia agitarem? OS. Nō his nūdīnis a paren-

tibus tibi nummi sunt missi? MI. Sunt utiq; sed ante nūdī

ni: q̄nt lā nārū exitū, e. mercatore, qui literas mo dedit, extorquere

niā rōmīa possum nihil. Ait em̄ sibi in tanto hominū strepitū, otium ad

matrib⁹ illigī nārā līra ap̄petat. q̄nd tū angēbās tū immortib⁹

bat hīs. q̄nd vītīas q̄nd quidam dī amī, tū nārālētūtib⁹

ap̄petit nārālētūtib⁹ nārālētūtib⁹ amī ap̄petit tū M̄lētūtib⁹ fuit et iſtū

non virgīlin. mētūtib⁹ est nārālētūtib⁹ biola, tū mōe adīmōtūtib⁹ ut ap̄petit tū nārālētūtib⁹

q̄t cap̄tūtib⁹ q̄ia mōtūtib⁹ mōtūtib⁹ est nārālētūtib⁹ dīs.

Demo gratulorū ac episcopis altere accūtus opam dant votūtatis
et longiori uite gaudiolis farras dicitur. **I**n vīnam hanc pīpī

DIALOGVS. III:

numerandas per unias non esse. Alioqui, non modo natale in
meum consilio exciperem, sed & genio bono (que angelus
dicim) speculiari aliqua hilaritate gratificarer. OS. Itaque Te
rentiano illo satis excusati sumus, Ut quimus, aiunt, quan-
do, ut volumus, non licet.

DIALOGVS.III.

DIALOGVS. III.

tāta, cuius respectu literas queam posthabere. PAV, At parentibus est obsequendū. PE, Hoc illud est quod me mouet, quod me hinc domū extridit. Alioqui tametsi nō tantū est aeris quo hanc hyemem transmittere queam, tamen præstudiiorū amore, victum mendicando hostiatim queritasse. PAV, Non anteq; hinc abeas, nunq; forsan redditurus, cōuiuiū inter nos agitabim⁹. PE, Conuiuia agitarē, qui ad suscipelle filis me⁹ sarcinā cōponendā, vix tempus habeo? Immo, iā recta ad Ludimagrī pergo, missionē efflagitaturus. quā vbi fuero consecut⁹, cōterraneorū m̄corū literis, quas ad parentes suos mihi dabunt, acceptis, statim iter ingrediar.

Quare rectissime vale mi Paule, mutu⁹ nostræ cōsuetudinis memor. Quod si quando dabitur oculum, fac, de studio tuum tuorū ratione, & ludi huius stat⁹, me literis tuis certiore reddas. PAV, Faciam sedulo mi Petre, & lubens quidē. Sed heus tu: PE, Quid est? PAV, Conterraneos tuos, quorum cōsuetudo dum hic erant, utriq; n̄m erat grata, meo nomine diligenter salutes velim. PE, Sat est, faciam.

DIALOGVS Q VAR TVS. De cōueniēdo præceptorū, missione impetranda, deq; gratijs præceptorī agendis.

PANDVLVS ET PETRVS.

Vandū tūb. p̄f.
ianue purgatore
Vis es, qui trepide adeo pulsas hostium: En Petre, tui pulsasti: PE, Pulsaui, PAN. Sed qua gratia huc intromitti postulas, nō, ut magistrū cōuenias: PE, Maxime si est intus, habeo quod cū eo agam ipse. PAN, est intus, Sed mane paulisper, dum huic tibi renuncio, an hoc temporis articu

DIALOGVS.III.

lo ei te audire vacet. Here, scholastic⁹ quispiā foris expectat,
qui, si non sit molestum, cupit te de re quapiā cōuenire. LV,

Quin hic adest. PAN, Iam iam aderit. PE, Salve præcep-
tor optime. Auocor hinc in patriā ser⁹ parentū meor⁹ lites
ris, Et si non auocarer, ipsa tamē æris egestas, & item nudis
tas, domū abigere me possent. Itaq⁹ gratias ago tibi immor-
tales obseruatiſſime præceptor, q⁹ me primū in tuā discipli-
nam hūanissime recipere dignatus es. deide, ex quo tuæ scho-
læ fui ſectator, & fideliter, & accurate tam literis bonis, q⁹ res Genera em-
etis moribus expolire ſtudiuiſti. Porro, quia, vt dixi, nō am-
plius hic morari licet, q⁹ poffum amanter oro, vt qua huma-
nitate me hactenus tractasti, eadē & migrandi potestatē con-
cedas. Etenim, ſi modo id pac⁹ fiet tua, cras prima luce iter
ſumus ingressuri. LVDI, Si quid facci quod gratū ſit adole-
ſcens ſtudioſe, hoc totum non mihi, ſed præceptoris offi-
ſeres acceptū. Cæterum, quando te hinc parentū literis auo-
cari dicis, abi: me pinitente: bonis aliib⁹, quocūq⁹ te, vel pa-
rentes vocant, vel rectius forſan cōſiliū horſatur. PE, Sed
illac qua iter ſum facturus, amicos ne aliquos habes, quos li-
teris ſalutare cupias? quādoquidē ipſe preferēdi omnis in me
lubens recipio. LVDI, Non admodum. Et, vt maxime ha-
berem, tot tamē alij negocij in prætentia diſtriicto ſcribere
non vacaret. Quare tu, quod ad literas attinet ſecurus iter
deſtinatum: quando lubet: capesse. PE. Bene vale.

DIALOGVS. V.

DIALOGVS.V.de excipiendis scholaſticis aliunde adue-
nientibus, deq; Græcæ literaturæ rudimentis, in pri-

MARCVS ET IOANNES.

v Nde nobis aduenis mi Ioannes? aut quo animo huc ad-
nos es profectus? Neq; enim opinor iudi huius gratia
venis, q; ante tot meis, atq; item aliorū literis iniuitatus, huc
pertrahi nō potuisti. IO. Immo hac ipa causa adsum. MAR.
Vt enim sit g;uideo te festiūissimū sodalem nobis redditum.
Ethiç aduentus tuus nō mihi solum, sed om̄ibus qui te no-
runt, optatus est. Sed em̄ aperias oro, quidnā sit illud, quod
te tandem huc allegerit. IO. Vis scire? MAR. Volo. IO. ali-
 dies. Q; uum primū puber fact⁹ grauidri paulo cura præce-
ptorē scriptores Latinos prælegentē audire coepisse⁹, sub-
inde græculæ aliquot voeſ nobis occurabant. Quo loco
præceptor suo munere egregie se putabat perfungi, quoti-
es obiter tantū admoniceret, esse ea græca perinde ac si pegrin-
na ad nos nihil attinerent. Hic quidalijs audiētibus in inen-
tem venerit, nescio, equidem sic cogitabā. Si ad nos hæc non
pertinet, vt nec cognita doctū, nec incognita imperitum redi-
dāt, cui non ex libris, tanq; offendicula quedā penitus era-
dimus? Deinde mirabas veterū scriptorum pene omnīū cu-
riositatem, qui non solum magna cura peregrinas istas nu-
gas didicissent, sed & libris suis velut maculas quasdam in-
spersissent. Postremo, quanq; a præceptore libere dissentire
erat religio, tamen cū audirent esse viros graues multos, qui

DIALOGVS. VII.

quidē. Sed quæ tibi est patria? ut in rationarium hoc quo
q̄adscribam. IO. Patria mihi est Auba, oppidum Franciæ
orientalis, nō procul ab Herbipoli celebri sacerdotum sede
situm. LVDI. Sat habeo. quod superest, curabitur tibi pro
tua sorte cōmoditateq; domiciliū. Ac tu quidem in eo sic te
gere, ne aliqua macula hinc in nostram scholam redundet.

IO. Quod ad hanc rem attinet, securus esto optime præcep-

tor. Nam, ut in quilibet decet, modestissime agam. Nunquid
aliud mihi vis infligere? LVDI. Nihil, nam si quid superest
tibi præstandū, quotidie inter prælegendū a nobis dicetur.

DIALO. VII. de domicilio, cōmodo, atq; incomodo, dē
pāupertate ac opulentia scholasticorum. *S*pe sua frustatū cleantes

JOSEPHVS ET CLEANTES,

q. Vid agitur mi Cleantes? Contigit ne tibi cōmoda ha-
bitandi ratio? aut adhuc incertis sedibus oberras?

CLE, Contigit quidem habitaculum, sed eius commodi-

tas tanta non est, quantam fore speravi. Siquidem spes erat

fore, ut ciuiis alicuius beneficio, vna cum domicilio, & victū

qualemcumq; nanciserer. Verum multo aliter evenit. Nam

vix impetrare potui, ut pro locario statuto mihi angu-

lus in ludo locetur. victum vero, quando pecunia est

parum, hostiam emendicari oportebit. Nisi forte melior

mihi fortuna posthac obiūnerit. Tu autem fœlix es mi Ios-

sephe, cui parentes tantum sumptum suppeditare suffi-

ciunt, quantum ad studiorum commoditatē est satis.

IOSE, Est: dijs gratia: vnde hęc commoda mihi parem.

B ij

DIALOGVS . VII.

Sed quo plura mihi sunt ad disciplinas paradas commoda,
eo ipso grauiori dignus esse in odio, si non plus quam vestrum quis
piam didicero. Attamen, nec vos de mediocre studio quod vestro

Illi: Deroat: rum protectu, desperare decet. Quia doquidem constat, mul-
tos humiliatos loco, ad hanc nullis omnino fortunae dotibus
adiutos, ad eruditionis fastigium ascendisse. An non Democritus
tus ille physicus, ex banulo factus est philosophus? Non Clea-
tes, cuius tu nomine refers, aquilis noctu hauriendis, diurnum

Stoici vita vietum sibi quaesiuit: & quem stoicu hic non aquiuit. Sed
& Plautus inter ipsos pristinæ molestos labores, laudatissi-
mas illas Comœdias cōscriptis. CLE, His & eiusmodi alijs
exemplis animatus, in studijs perseuero. Alioqui, me iāpridē
ad manuariū aliquod artificiū translatissem. Quanq; sunt
mei ordinis pleriq; adolescentes, in ludis magis putredentes

quam studetes, adeo ifœlici ingenio, ut ad nullas literas sint appo-
siti. Hi mihi nulli alij usui esse videtur in ciuitatibus, quam quod
alios mendicos, dum eis pane præripuit, ex urbibus pellit.
Undam fuis ego consulerem, vt se ad aliquod aliud studium applica-
rent. IOSE, Probe dicis mi Cleantes. Nam, si omnes eius-
modi essent ingenio prædicti quali tu, fouendos modis omni-
bus putarem. Certe, quod ad te attinet, spero propediem tis-
bi meliorem fore conditionem. Nempe, vt apud ciuem que-
iam piam, cui non nunquam inseruias, omnem studiorum commen-
ditatem sis habiturus. CLE, Utinam deus ita faxit. IOSE,
Faxit, ne dubita, & in hoc, mea cōmendatione iuuabere.

Si appetim

DIALOGVS. VIII.
ANDREAS AG PHILIPPVS de viademia & auctoritate

lio loquitur. Hic dialogus Malastini in Sinopio in 7
v. Tunc mi Philippe, iam domi apud parentes agere
mus? PHI, Quid ita? AN. Rogas? imminet iam vino
demise tempus, quo nullum toto anno nostratibus accidit læsionem efficit
tius. PHI, Quid ego audio? tu ne simul vinitorem vis ageto prolongab
re, & literarum cultorem? AN, Animi causa facemos deeret in me? 15

peremus degustaremus elacu mustum. Nec enim diuitius

abesse optarem, quam mustum in dolia conditum deuerbiisset

despumassetq. Ad hæc decoquere mus sapientia fructu, ac vini

veteris fecerit. quid? q nobis licet, & alicuius voluptate quæ

rere. si quidem volucres captarem, iā retibus explicatis, jam

pedieis fixis. Nonnunq vero & viminibus visco illitis,

PHI. Sine parentes harum rerum curam gerant, tu si sapis,

in literis te oblecta. AN, Atqui audiui magnos viros in eis

modi rusticis rebus oblectatione quæsiuisse. PHI, Recte,

quando magnis viris hæc sunt permittenda, nobis vero qui

nondum ultra primas literas progressi sumus, non itidem.

AN, Semper tui quidem meis affectibus obstrepis, non mi-

nus q præceptor. PHI, Q d' ad me attinet, age, age, ut lubet.

me certe nō habebis huius tue stulticie comitem.

DIALOGVS. IX. de authoribus proximo semestri in scho-

la prælegendis.

THOMAS ET HIERONYMVS.

De tactus. Videst q illac venis Hieronyme, aut ubi fuisti? HIE
Redeo a præceptore, eo qui a ludimastro primas re-

B iii

adraham DIALOGVS. IX.

net. THO, Age, quid is narrat de authoribus hoc semestri
prælegēdis. Iam em̄ sicut opinor, eorū delectum habuerunt.
HIE, Habuerūt idq; sicuti dici audio, prudenter. Nam præ-
ter utriusq; linguae rudimenta, ex Fabij præscripto coniun-

In isto codi ctim tradēda, primū, Terentianas Comœdias expōnendas
sapere suscepérūt q; hic scriptor ex latinis pene solis, Romani ser-
monis nativam & genuinā proprietatē retineat, adeo, vt nec
Marcū Tulliū oratorū principem puduerit, ad huius exem-
plum orationes suas formare. Deinde Marci Tullij officia,
quod is liber, non linguā solū eloquentia poliat, sed & pectus
rectis moribus instruit. Vnde & Pliniū iudicio, nō legendus
sed ad verbū sit edicēdus. Postremo aliquot Virgiliani poe-
matis libri expōnentur. Nempe, vt Augustini iudicio, opti-

mus poeta teneris animis infixus, in omnē usq; vitā hæreat.

Ad hæc, quādo parū est æquū Christianos in gentiliū libris

esse totos, eis diebus, quib; ferias agimus, elegantissimos si-

mul & grauissimos hymnos Aurelij Prudentij, grauis &

Sancti viri audiēmus. aut si hī displiceant, Enchiridion mil-

tis Christiani, ab Erasmo Rotero damo accuratissime elab-

oratū. Quæsi (vt spero) & pro suo officio explicarint ac-

curate præceptores, & nos pari diligentia exceperimus, non

opinor, male hoc semestre nobis fore collocatum. THO,

Non iniuria hinc laudant delectū mi Hieronyme. Neq; em̄

eorū mihi placuit institutū, q; his & id gen⁹ alijs opti-

mis scriptorib; posthabitū, in Apulegio, Capella, & ejus fa-

rinæ authoribus cæteris, bonas horas male collocant. qui

agno videt, aſſumpti

ad ipsam lingua de-

tinens ſimiliter

L. Hocis invenit ypsos antores noꝝ explorandoe vangelium
inveniunt inveniunt ut in Gangi in nobis vero inveniunt
animos oris latinita perturbari / & in vng seruina mo-

DIALOGVS.X.

scriptores, Ciceroniana eloquentia nō contenti, sibi solis nō
utam dicendi rationē inuenierūt. Quasi nō summū sit oratio
nis viciū a cōmuni dicēdi consuetudie abhorrere. Nam qui
citra delectū Catullos, Tibullos, Martiales & huiusmōi enar-
rant, & per hoc discipulos peregrina & pdigiosa docent vi-
cia, ei mihi nō verbis, sed verberibus coercendi videntur. Hi
ēm sunt illi poetæ, quos solos e republica sua pellendos sta-
quit Plato. Atq; hæc nō ex me dico, sed quod sic cēsentes au-
diuerim doctissimos pariter, & integerrimos viros. HIE,
Recte ergo facit ludi nostri magister, qui eiusmodi nihil in
Scholā suam irrepere sinit. sed ego iā recta hiuc in bibliopo-
lium concedam, libros, de quibus dixi, coempturus. THO,
Nostin quanti hæc simul emi possint? HIE, Haud dū licitat⁹
sum, opinor aureo nūmo, siquidem audio indicari argenteis
vigintiquatuor. THN, Bene habet, q nō pluris venduntur.
Alioqui, quæ mea est egestas, coemere nō suffecissem. HIE,
Eamus ergo. THO, Quando vis, in me non est mora.
DIALOGVS DECIMVS, complectens formulas loquē
di de ferijs.

STEPHANVS LAVENTIVS.

q Vem aiunt hodie apud populū in tēplo nostro concio-
naturū mi Laurenti? LAV, audio quæpiā e monachis
in suggestū pditurū. STE, Miror, nō insignē aliquē theolo-
gū ei negocio adhiberi. Maxie, cū ingens hoīm turba hodie
ihac adē cōfiliat. Propterea, sacrific⁹ qdā, nup̄ i sacerdotū
ordinē assūpt⁹, pīmū faciat. LAV, Et mihi mir, videt
quam primas & postulas: primis tū mōis libi vītū primū fructū
bōnum tūr primas mōthi in rīborū mōis. Dabellis inquit in
epistolis & cōmōrib⁹.

DIALOGVS.XI.

Quāq; qd ad me attinet, velle contio q breuissima haberef.
Etem iā nunc vehementer esurio, biduano iam pene ieiū-
niū maceratus. Nam his dieb⁹, quibus a carnib⁹ abstinetur,
nūc abeo recte satirus. STE, Diuas adhuc horas edendi
aliquid tibi est reprimenda, siquidē præter contionem, quæ

Chorali orā posseit, scis quantū temporis in summo sacrificio cho-
rius nos nostri laula sibi sumat, quē etiam pene superant hæ nostræ cantio-
nes supra modū prolixæ. LAV, Male sit istis, qui harū rerū
nobis sunt authores. Ipse certe statim, vbi peractum fuerit
sacrū, ad diuitū ostiū cītato adēo cursu contendā, vt si non
in primis, secundis saltē & tertīis, stipem accipiam. STE,
Sed me vix anteuertes. LAV, Res ipsa indicabit.

DIALOGVS.XI.

CLEMENS ET REMIGIVS, de die a ferijs secundo
quem Martis vocant, confabulantur.

V# Ehōbis mi Remigi, ultra præscriptum dormiūimus.

Iā em̄ sol vndiq; plena luce resplendet, vt septimæ horæ

signū datum liceat cōjicere. RE, Nō opinor, Cœlūm alioqui

præter morem est serenū. Etiam si alias hoc die somnolentiae

mēx pœnas nō raro dedi. CLE, Vt cūq; sit, male metuo mihi

a ferula. quare occasione in aliquā, quia hodie e scholis emas-
nere liceat, quārā. RE, Quām eā? CLE, Scis quid a nobis

heri contēderit hera nostra. CLE, Scio. Nempe ut familiam

haūriendis aquis iuuemus. Sed quid tuum? REMI, Hæc

erit rīma fatis idonea, per quam elabamur. Quā obrem

umerit, vbi octauæ signum auditum fuerit, quasi e medijs

DIALOGVS.XI.

laboribus in ludum ingredi, atq; a præceptoribus emanedi
copia poscere, hac ipsa:qua dixi: causa assignata. CLE, Ves
reor ut procedat cōmentum. Quādoquidē hoc die quo fū
nus magnificū est deducendū & defuncti Manib; parenta
dum, vix facultatē hanc dabit. Et alioqui pauci iam adsunt,
qui pompam instruant. RE, Tentandū est, vt quinq; res ex
at. Ac nescio, quomodo hac diē mihi semper iūsum est scho
las adire, non minus, q̄ si in pristinū aliquod mihi sit redes
undum. Credo, q̄ pridiani oī sensus adhuc reliquus, sic re
luctantem faciat.

DIALOGVS.XII.

BVRCHARDVS ET ALBINVS, De nuptijs, Balne

is, ac viscerationibus. Vptias hodie futuras aivit Albine, tu quippiam ea de
re audisti? AL BI, Audiui. BVR, Danda est opera, vt
& nos e nuptialibus eibis aliquid acquiramus. AL, Q uod
ad eibū attinet, hodie nihil moror. Heri em mihi prospexi,
vnde hunc diem cōmode liceat transigere. Sed quod a pran
dio saltationē in theatro spectare non possum, hoc vero est,
quod me male habet. BVR, At quid vetat, quō minus spe
ctes? AL, Ignoras forsan, in hūc diem nobis pī cuiuspiam
beneficio balneas gratuito condicias, a quibus abesse saltato
nis spectandæ studio, an tu putas fore consultum? BVR, Vi
de, nisi submonuisses, egregie fuissēm oblitus. Necq; venisset
in mentem viscerationis, quæ & ipsa in hodiernum diem est
constituta. valeant nuptiae cum sponso ac sponsa. nos, quæ
in iuramento verbali dūis, rati
onem sicut p̄ficiat, q̄m amittit
singulis iuramentis, impingit
tūis positiones confundit.

DIALOGVS. XIII.

propius ad nos pertinent, curemus.

DIALOGVS. XIII.

SIXTVS ET ALEXANDER, de ingenij præstantia

contendunt.

Oelix tu quidem es mi Alexander, cui ingenium

tam fecundū, tamq; perspicax contigit. ALEX,

Est nobis Christo deo gratia, non omnino infelix. Sed ta-

men non finitum, q; forsitan tibi videtur. Fit enim, nescio quo

modo, ut nostri nosmet pœniteat, aliena fere suspicimus.

SIX, Ettu quantum audio, aliquid insuper desideras.

ALEX, Quidni? q; sando memoriam mihi sentio. Omni-

no fluxam & parum tenacem. Nam, ut facile que tradi-

tur percipio, ita non sine maximo negotio percepta retineo.

SIX, At ego difficulter intelligo, verum semel intellecta dis-

natura aliquam utissime reseruo. Et: ut video: tibi cæreum est ingenium,

mihi vero saxum. Cæræ quid vis facile impresseris, at im-

pressum vestigium statim evanescit. Saxo, tametsi quid non

in operaria digne labore insculpitur, semel tamen insculptum, multis se-

cūlīs durat. ALEX, Recte plane cohers. Sed hoc me male.

habet, q; video plaroscq; ingenio numeris omnibus felicis-

simō præditos, sāt vicissim moribus adeo turpibus, ut non

inepte dixeris, eorum ingenia māle habitare. SIX, Credo.

dicterium hoc yetus esse, et olim de Galba homine ad pros-

pectuoso & inservito digium usq; deformi, dictum. Sic enim audire cōmemini.

ALEX, Probe. Sed nec ipse opinor, in epte huc detorsi.

Et hoc et omnis hoc corporis cōstitutio, &

negatam pōmo si defraude mōrēns ad in-

tellex sūcūtēt.

DIALOGVS.XIII.

SERVIVS ET SVLPITIVS, de signo tintinabulo

deq; immodico' soiñho.

9. **V**in surgis Sulpiti. Iam tintinnabula vltimū dilucula
ris sacrificij signū dederunt. Et nō ignoras, quanta ho-
minū frequentia hoc sacrum peragatur, vt flagitium plane-
sit, nos in tempore nō adesse. **SVL**, Tamia surgam, tametsi
caput adhuc sōbre graue sentio. Utinā liceret ad satietatem
usq; dormire. Imitarer certe hodie Horatianos illos ihes
pes, quibus pulchrū yidetur in medios dormire dies. **SER.** O veno tēloha:
Atego te diutius nō opp̄erior, ne hæc mora mihi plagas ille. nos m̄igrae
Icrifaciat. Ego hinc abeo, tu quādō lubet sequere, aut tuo pes
riculo dormi. **SVL**. Iamiam te comitabor, ne festina tan-
topere. **SER.** Nihil moror, nunc non est flugandi locus. A
prandio vero, ubi pro more nobis a studijs remissio data
fuerit, nugabimur.

DIALOGVS.XV.

HENRICVS ET FRIDERICVS de lude di rōne aiue.

V nobiscum pila ludes Friderice? an cum istis cursu
maius certare? FRI. Mallem cū vno & altero iocundo. Ia ludemus
sodali deambulatū ire. HEN, Q uin tu ante paulisper pila
colluidis. Postea & nos vna tecū deambulabimus. FRI, At
ego huiusc ludi non admodum sūm peritus. Nam, nec cautele
te pilā mittere, nec in issam manu satis certa excipere sufficio.

HEN. Nihil est q̄ hac grā fis folicitus. Ipa rei exercitatio te
satis, qd factō op̄ sit, admonebit. Quod si hīc mōis oīb̄ ab
horres, age ludū mīoris nēgocij, nēpe globularē incipiāmus.



DIALOGVS.XVI.

FRI, Quādo ita vultis nō recuso, tametsi præter risum spē
stantium nihil me lucratū scio. Siquidem, ubi decies aber-
raro, vix semel rādem ferio, idq; casu magis quā arte. **HEN**,

Nō magni refert in hoc certamine, vincas an vincarīs. Necq;
enim caput agitur, aut pro pecunia certatur.

DIALOGVS.XVI.

IVLIANVS ET DAMIANVS, De quæstionibus cō-
missorum, quæ die Veneris in ludis exercentur.

Onoster Damiane, adest rūsus dies, quem ego non
minus nobis nefastū & execrādum puto, q; olim Ro-

Cannas eam mani illum quo in Cannensi pugna tot romanorum millia
ab Hannibale sunt trucidata. **DA**, Quid ita? Num mali ali-

quid huius scholæ ex hoc die impedit? **IV**, Et tu nescis, præ-

sertim tot annos in ludis versatus? **DA**, Qui scire possunt

scholæ huius cōsuetudinem, nuper admodum huc profect?

IV, Quæstiones hodie fiunt in ludo non aliter, q; quadā car-

hificina. **DA**, Quid narras? **IV**, Vera quidem. Nam de fin-

gulis quæ per totum septimanę cursum, quoqua modo cō-

misimus, hodie quisq; pro se pœnas dare cogimur. **DA**, At

qui scire possunt præceptores, quæ singuli nos designemus?

IV, Arte quadam omnia expiscantur, ut nihil illis occultū

esse possit. **DA**, Quid ita? Num diuinationum sunt periti?

IV, Minime, Sed alia via eodem perueniunt. Nam aliquot

clanculum in hoc selectis, prouinciam dant, nos suos cōmili-

tiones deferendi prædendic, ut nusq; q;llieq; opino tuto age-

re queamus. Semp enim verendū, ne quispiam ex eiusmodi

caro quibus venisset ad vnguentum disserat.

Venit enim multa insinuatio ostendit, per ricos apparet postus, fastigioq; rursum. S
Parvus iste deo est huius amorem: inter nos est nominis ratione singularia,
DIALOGVS. XVII.

Coryceis nos auscultet, & Lupus sit ifabula, hoc est, ille ipse nobis ignorantibus adsit, qui quasi conducticius proditor omnia ad preceptorē deferat. DA. Hoc illud forsitan est, quod

Lupum audio appellari Nam nō solum in ea schola, vbi ante egi, iactabatur. IV. Is ipse est ille chanculari Lupus, quem nos miselli nō minus odiosum habemus, q̄ feram illam quā dūpedem horrent oues. DA. Vereor, ne & nos hodie defērat. Quidam obre cogitandum mihi est, ut si forsitan reus fui vel me expurgem, vel quam minima poena defūngar.

DIALOGVS. XVII.

PETRVS ET PAVLVS grauiter ferunt desyderiū feriarum, deḡ capite lauando agunt.

q Va velle hinc diem abiisse, ut a tot totoq; septimā nō laborib; accetiā bidū famē ad ferias demū & car-

nes liceat redire. PAV. Impatiens es moræ mi Petre, qui, q̄ totam pene septimanā expectaris, diem dimidiatum dūrare. Non non potes. quid autem facies, vbi totis quadraginta diebus a carnibus est abstinentiū? PE. Recte quidem obiurgas. Sed nescio quomodo quanto viciniores sunt feriae, tanto magis earum me p̄finit desyderium. Sed nunquid aliud dicere vis? Nam ego hinc me intonstrinam conferā, caput lotione

curaturus. PAV. Et ipse lauandū caput exhibereim, si lotio nis mercede in tonsori persoluere possem. Nunc autē tantum habeo nummum, PE. Sat est, nec ipse pluris lauo. Tametsi raro h̄os facio sumptus. Nam per anni curriculū, vix sexies lauo. PAV. At sepe caput a fordibus repurgares. Aiunt em

C

DIALOGVS.XIX.

Optima dalmatis ut meani feriis
et iornis regula matam et ipsam ut
datur et est in iunctio virtutibus
corporis emundatione, & ingenium nitidius quasique purgatus
et regalis sumreddi. PE. Sic quidem fertur, idque propterea, quod scientiarum
sed et sapientia dominum
marinis atque sedem in capite, ut pote rationis domicilio collocat. Quare
otius eamus. PAV, Quando libet.

DIALOGVS. XVIII. de canticis, deq; ferijs diui Martini.

GEORGIVS ET CONRADVS.

Ge mi Conrade quo cantico per hanc hyeme stipem
colligemus? Etecum in hac urbe mos est, ut scholasti-

ci aliquot coniunctim, compositis in hoc catifeis, diuitum
conuicia exhilarent. CON. Tunc si hoc fuerit disquirere, qui

De multis annis rei Musicae peritiam habes, quicque huius scholae melius quam ego
quis et te laetari. GEOR. Quando in me hanc curam reficias, aliquid mini-
variorum frumentorum me vulgare despiciam. Sed die ab hinc octavo, quid fieri so-
leat nosti? CON. Dic quid? GEOR. Erunt tum feriae praes-

cidaniae diui Martini. CON. Quid tum? GEOR. Est tunc

messis nobis scholasticis uberrima. Siquidem, in eius diei
naturae fructu vespera, non esculenta solum nobis largius solito dantur,
sed & stipem egenis dari hostiatim est receptum. CON. Be-
ne agitur hie non ille mecum agetur. Quandoquidem corrasurum me spero,
quo hyeme comodius transfigere valeam. GEOR. Ita spero
tum in quisque tempore quidem. Quare ad tempus ut praestofis, vide.

**DIALOGVS.XIX. de iejunij violata religione, deq; diuina
Catharinæ studiorum præsidis Numine.**

MARTINVS ET VALERIUS.

Vid agis omnium impurissime: VA, Quid adeo in hac
stomacharis, qui aliud facio nihil, quamque ientaculum cas-
tum orando doctus remansit?

Hiamli a piondo dittu quod agit virgilii misteriis et iasantibus em' ope
DIALOGVS.XX.

pio? An tu ientaculum perinde ducis ac piaculum? MAR

Quasi non sat grave sit piaculum in homine Christiano, ie-
iunij religionem violare. VA, Et hodie est indictum ieju-
nium? dic quo nomine. MAR, Scelesti, nescis quas ferias
beatæ Catharinae artium præsidis agendas? VA, At non pu-
taram præcidanias has ferias, ex ecclesiæ instituto sacras.

MAR, Quid tum? consuetudo recepta, est pro lege. Et, ut Conficienda so-
nulla sit consuetudo nobis tamen qui litteras sectamur, qui
bus hæc virgo præsideret, hic dies, ieiunio religiosissimo fue-
rat colendus. VA, Ieiunabo ergo deinceps, vel hoc sumpto
ientaculo. Nec enim laetum spero prandium, & ut vulgo
dici audio, bis interdiu male pasci, pro ieiunio est. Tametsi
ut tibi me aperiam, hactenus Christum verū sapientiæ præ-
sidem glutam, ut q[uod] sapientiæ nomine subinde in ecclesiastis
eis contionibus celebretur. MAR, Noua quædam inducere
conaris. At ego communia omnium via ingredi malo. VA.
Non audisti illud Pythagoræ, per publicam viam ne ambu-
les? MAR, Molestus es, tu füslim, ego meū iter ingrediar.

DIALOGVS.XX.

HIPPOLYTUS ET CLETVS de frigoris iniuria

queruntur.

O[st]i sunt felices, quib[us] per opes iam licet domi ad eas-
minum, aut callefactum hybernatulu adsidere. CLE
TVS Ediuero q[uod] nos infelices, qui miseri nullis pelli-
bus, immo nullis pene vestibus aduersum frigoris iniuriam
C i

DIALOGVS.XXI.

armati per medios hymbres, niues, & glaciē hostiatim quæ
rere victum cogimur. Sed solatur me illud Flacci.

Qui cupid optatam cursu contingere metam,
Multa tuit, fœcitq puer, ludauit & alsit.
Abstinuit Venere & Baccho, qui Pythia casitat.

Alioqui si similis esset exitus illorum & noster, non esset cur
no iniuriū deū dicerem, qui tam inique res humanas admis-
nistraret. HIP, Quin taces, ne quid ferocius in deū effutias?

DIALOGVS XXI.

EVCANVS ET STATIVS, de ferijs diui Nicolai, de q
creando Episcopo.

Vid tu nobis adfers nohi mi Stati? LVCA, Nihil. Sed
in hoc te cōuenio, vt de cōmunitib⁹ studij fabulemur.

STA, Gratus ergo mihi tuis est aduentus. Adside huc no-
bis. LVCA. En Adsideo. Scis, quid his i diui Nicolai ferijs
apud nostrates fieri soleat: STA. Qui ipse possem scire, cū
illuc fuerim nūc? LVCA. Dicam ergo paucis, qui Luidum
illuc literatiū frequētant, ex Luidim agistri præscriptio, quen-
piam e suo grege Episcopū creant, cumq magni pompa do-
mū deducunt, & stat⁹ tempore in templum reducūt. STA,
Quid cōmodi inde capit nouis ille & facticius Episcopus?

LVCA, Nelcio, nisi quod conuiuio tandem, nescio enī
sumptu instructo excipitur, & tū lautissime tractat. STA.

Non & interim, dum in magistratu, vacationem a discendi

munere habet, aut æque ac cæteri manum ferulae subdit?

LVCA. Aequæ omnino, adeo vt nō magis sit Episcop⁹ q
nos confirmat sed primaria ut alii dormier.

Zembla et omnia agit discriminis fortia summa tristitia in populo exordio est
Tenuis et tenuis et in malis primis vixit et seruus ad amorem adiutorum

DIALOGVS. XXII.

sunt hi reges, qui i Tragedijs Agamēnonis, aut Priami pectorum et vix
nā gerunt. STA, Eiusmodi honorē mihi ne optare quidem.

DIALOGVS. XXII.

IACOBVS ET THOMAS, de varijs spectaculis colloquuntur.

q Vid cras sit futuri audistin? THO, Nihil equidē, nisi
quæ alias fieri consueverunt. IACO, De spectaculis
nihil? THO, Nihil plane, Nū edentur aliqua? IACO, Edentur,
& quidem varia. Nam sumimbulos diuos adesse audie
qui cras sui artificij miraculum ostentabūt. Tum Sarmatas Rompono &
aliquot ipse, qui immenses vros ad exiguae stipem iuxta litora sumptuosa
tuorum canthus saltitantes exhibebūt. THO, Curabo quo
quomodo, ut & ipse intersim, etiā si me ipse intrudere debeā.
IA, Vix poteris Q uandoquidē qui nō numerat foras qua
tiuntur. THO, Fallam ipsos ianitores. IA. Ad hæc Princeps
ipse in foro paria aliquot equitū exhibebit, qui inter se in
festis hastis concurrent. Post quos Circū ingredientur item
Equites a calce ad verticem usq; armati, quos cataphrattos
vocant. Hi cateruatim sine ullo, aut ordine, aut arte, alius in
alium irruent, & se mutuis ieiibus ab equis deiciunt. Nam
in hoc Circu vndiq; est circu septus, & ne qui cediderint
uius lædatur, sibi infiltratis. THO, Q uā quæso te voluptate
tem, ex tam furioso & minime iucundo certamine capiūt isti.
IA, Q uid: nullas nō lautias præ hac voluptate cōtemnūt.
Præterq; hoc tyrocinio ad serios hostiū congressus præ
parantur, & quasi animantur. THO, Utq; sit, spectabo

C iiij

DIALOGVS. XXIII.

& ipse, quo modo res agatur.

DIALOGVS. XXIII, de iejuniorum ratione differunt,

CONRADVS ET EGIDIUS.

Alesit istis nescio quibus, qui totum pene annum ieius
nijs onerarunt. Neque enim illis fuit eis, quadraginta
dies perpetuo Christi ieunio esse facros, nisi insuper quar-
ta quaque anni parte, aliquot dies nos macevissent. Instat rur-
sus septimana per abstinentiam transigenda. Quod si mihi
tanto apparatu prandiū apponetur, quanto illis, qui ieju-
nia hæc induixerūt, non admodū grauatum eis parere, nunc
cum vix toto anno semel rugientem stomachū exaciem, ads-
huc ieunijs vexari. EGI, quid ita stomacharis mi Conrade
in sanctos ecclesie patres? qui hæc omnia bono animo statue-
runt, nō nobis, qui hæc nec præstare per ætatem adigimur, nec

per inopia possimus, sed suis libus, hoc est, diuitibus istis
& delicatis. CON. Qui scis hæc? EGI, Superiori anno e quo-
dā concionatore audiui, qd diu Hieronymo: quāq; acerrīo
ieiuniorū exactori: displicere siebat, maxime in teneris æta-
tibus, lōga & immoderata ieunia. Ne, quēadmodū ipē scri-
beret, ante pedes deficiāt, qd currere incipiāt. Quare tñ ieui-

admodū modū iuponendū, quantū ferre poterim. EGI, Ha-

beo gratiam diu Hieronymo, qui pauperculis nobis, & im-

patienter esurientibus patrocinatur.

DIALOGVS. XXIII.

PENIVS ET FRANCISCVS, de ferijs natalicjjs Ch̄ri
confabulantur.

DIALOGVS. XXIII.

e T gaudeo & doleo mi Frāisce festa hæc natalicia ap-
petere. Gaudeo quidē, quod hæ feria omnia læta & festi-
ua tecū apportunt. Doleo autem, quod scholasticis nobis in
addilcedis horū festorū canticib[us], grandis est exhauien-
dus labor. Præterea totis diebus in templis algendū. Rosstre-
mo & illud vereor, ne si matutina sacra alto nimis sopore
detentus neglexero & plagas mihi lucrifaciam. FRAN,
Vera sunt hæc quæ dicas. Attrahē, quando hanc conditionē
accepimus, ad uigilandū nobis erit, & omnia fortiter perfe-
renda. Nam & peiora his passi sumus. Dabit deus his quoq[ue] finem. Ut taceā, hos nostros labores, in pietatis cultum cede-
re. Certe plus satis delicati essemus, si non tantum molestiae
vel pro solo Christo deuoraremus, cuius respectu, tot in-
fantiū innocens ætas, crudeles barbarorū militum gladios
est perpeſſa. Cuius rei memoria & his ferijs coniuncta est. FRAN. Sed illud quæ ſo quid ſibi vult, q[uod] sacrificuli in diui-
Ioannis ferijs, popillaribus vinū e ſacrato calice propinan-
PENI. Nescio equidem, niſi quod audiui, hoc poculum, vi-
pote ſacrū, antidoti vice eſſe cōtra veneni pericula. ERAN.
At ego nolim hac fiducia cicutam bibere, quantumuis ſi
hoc poculum, vt dicis, ſacrum.

DIALOGVS. XXV.

BRVTVS ET PETRVCIVS de noui anni ingressulo
quuntur, def̄ missitandis strenulis.

f Austum annum hunc nouum & felicem ſibi precor
mi Petruci. PE, Et ego, vt cum ſenore tibi reponam.

DIALOGVS. XXV.

non hunc solum, qui iam ingreditur, sed omnia totius vitæ

Signa am tempora, beata tibi opto. Tametsi mallem strenuā mihi possumus dares, q̄ magnificam illam & solennē imprecationem. BRV. An quas strenas dare possit Petruti, qui præter partem libellos habet plane nihil? BRV. Libellū quem piam dicas. Quidō belle quadrat, ut homo literis deditus, literas tuas antea ritum quoq; det munuscum. PE. Verū, hac liberalitate studiorum meorū iacturā facerem, quod nec ipse, si modo amicus es, nobis suadebis. BRV. Iocabar tecum & te, quid animi haberes, volebam pertentire, cuī has consuetudines, nec ipse magnificā, ut qui iam saepe audiuerim, eas nobis e gentilitate relictas. Cuius generis esse audio, quod in quibusdam Christiani orbis regionibus, pridie feriarū, quæ tribus Magis sunt sacræ, singulæ domus singulos reges creāt. Nam

Sannalia hæc omnia ex Ethnicoꝝ Saturnalibus, in hæc usq; tempora festa a secedere manentes defluxisse apparet. PE. Quia triū Magorū mentionē fuisse, in scistis velim sicubi, aut audieris, aut legeris, ip̄e mihi expediās. primū, quid sibi velit, quod eos diuos alii Reges, alii Macos appellant. Qd' posterius ego de solis maleficiis & præstigiis horribilis oribus dici putabam. Nam vtruncq; vt nosti: in sacris casuim? deinde, cur hæ feriae græco vocabulo π̄Φαντα nuncius retinetur. BRV. dicā quæ sup hac re, partim ex pceptore dictā, partim cōtionatore superiori āno excepti. Principio Magorū appellatiōe Chalda, non, ut vulgus putat, præstigiatores, sed vires sapientes nuncupant, & secretorū naturæ consueverunt. DFG

DIALOGVS. XXVI.

scios. Quorū professio a quibusdā etiā latinis Magia naturalis dicitur, sed quia hæc res finibus suis nō contenta, temporis progressu in curiosam quandā dæmonū imposturā est de-
lapsa, cœpit honestissimæ artis vocabulum probro esse. Quid nō in omnibus ho-
aut īdem hi Reges in psalmi prophetia dicuntur, nō sic est acci-
piendū, ut hodie sunt Reges, hoc ē, tot ditionum potentes.
Sed qui quoquo mō Magistratū gerūt, suntq; numero vul-
gi exempti. Quib; mō & Hesiodus corruptos iudices & ad-
uocatos βασιλεας Δωροφαγοις appellat. Porro, apud veteres
theologos gr̄cos, ut Gregoriū Nazianzenū, audio ipsa na-
talitia festa επιΦενια dici cōsueuisse, quod in his deus homo
apparuerit. Verū quod & Magorū ferias hoc vocabulo cele-
brant, hinc opinor esse, quod illis dux stella apparuerit. Haec nūc quo-
bes quæ ego de hac quæstiōe audiui. Plura si vis, ex doctio-
ribus require.

DIALOGVS. XXVI.

VALERIVS ET NICOLAVS, de cæreis in ferijs beatis sibi co-
tæ virginis gestandis agunt.

q Vid tu cæreū nō habes mi Nicolae? NICO. Vnde ha-
berem, qui nec pecunia qua victum emere possim, ha-
beo? Sed si domi apud meos agerē, nugas eius modi mihi pa-
raret mater. VA. Et tu nugas vocare audes res sacras? NI-
CO, quid nō? negem, statim fvero hæreticus, etiā si nullum
gestā cæreum. Maxime, cū nō sit vnde emam. Tum & Ch̄ro-
putarem longe fore gratius, si sumptus, quos cæreis emēdis-
facim, in pauperū usus conuerterentur. VA. Atqui est hæc?

Dannatio in qua. hæc letitia
et vixla quæ voluntate
vix fortunatus fuisse eum
est ut huc impetrare punitus.

DIALOGVS. XXVII.

laudabilis cōsuetudo. NICO, Est omnino, sed nō adeo, ut p̄e ea, meliora & magis ch̄riana officia negligi debeāt. VALE, Recte putas, nam & iñ se s̄epe stultā muliercularū pietatem risi, quæ suffigēdis etiam quotidie Cæreis triginta sex, adeo sibi placent, vt per hoc cœlum se demereri credant, quantū uis fortiter in plateis pauperes esuriānt.

DIALOGVS. XXVII.

FABIANVS ET FRANCISCVS, de Bacchanalib⁹ Christianorum fabulantur.

q Vid causæ est Frācisce, quod heri ludi nō es ingressus? FRAN, Grauiter ex capite laborabā, vt luce in ferre nō possem. FA, Belle morbi excusas, quādo vulgare iā est scholasticos, si qñ vel discēdi sudore horreant, vel ferulā metuant,

Or̄ confringauitæ sūræ valetudinē prætexere. Ut scolaſtic⁹ morb⁹, pro assimilato & cōficto, iā pridē in puerbium abierit. FRAN. Quid alij faciāt nescio, certe quod ad me attinet, mallē dec̄ es ferula pati, q̄ semel in eū dolore recidere. Etiam si vix dum plane reualui, sed qd tute iam hic versaris? an nō hora iā est præceptorib⁹ auscultādi? FA, est, sed ob hæc ch̄rianor̄ q̄ si Bacchanalia tridui missionē nobis dedit præceptor. Vetus tū graui, si q̄s dicto audies nō fuerit p̄posita pœna, ne q̄s opificū istorū manuariorū exēplo larua p̄sonatus, vicatim cur sitet, quid hæc insania cū bonis oībus, tū maxime Ch̄rianis

Larue dūcūt indigna. FRAN, At ego iādudū laruā in hūc ysum domi nes que gominiclusam adseruo. FA, Vide quid agas, nā de laruis cautum s̄eruant videlicet. Porro cōpotiones & cōtiōes ciūiles indulſit. FRAN.

DIALOGVS. XXVIII.

Pareduerit, alioq post impissa gaudia fortiter plorabim⁹.

DIALOGVS. XXVIII.

VITVS ET SEVERVS, de iejunio deg⁹ confessione q̄

vocant.

q. Vid istud portedit Seuere, quod ita cogitabud⁹ in am-

bulas: nā mihi arduū qddā meditari videris. SE, Rō-

gas? quasi nō ipm hoc tps te qd agerē docere possit? VI, Ie-

iunij ergo crebris te maceras, vt eiusmōi faciem exhibeas?

SE, minime, sed q̄ parū religiose in deū cōditorē, ac eundem

liberatorē male gratus admisi, ea nunc in memoria reuocare

studeo. Iā em̄ tēpus simul, ac ecclesiæ edictū p̄fūlat, vt p̄tā

n̄a diligēter excussa, tutis sacerdotū aurib⁹ celenda, depona-

m⁹. Quo ab eis de pctōr̄ rōne edocti, videlicet quæq; leuia

quæq; grauia sint, deinceps cauti⁹ yiuam⁹. VI, At incuri⁹ ego

ne semel quidem adhuc de re tanta cogitaui. RE, Hac ratio-

ne nihilo es melior. Quin matūræ nobis hoc iniūere defun-

gendū est. Nimirū, vt hoc cōfitendi onere, quo nullū est grā-

uius, liberati diuii Gregorij studiorū p̄sidis ferias agamus ex-

peditiores. VI, At istis ferijs quæso te qd tandē agitur? SE,

Quia is diuus studij, vt dixi, præsidere putatur, pueri qui

suā ætatem in lris agere volunt eo die in hāc nostrā militiam

nomina dant faustis, vt ominentur auspicijs. VI, Et quan-

do hæ erunt feriae? SE, Die sicut opinor, ab hinc decimo

VI, quando ita suades, & ipse mihi oricularium sacrum (sic namq;

non enim vocant nonnulli eruditii) quærain, in cuius sinum mea

delicta effundam. SE, Si lubet eū accedēdi dabitur facultas,

Dij⁹ dicitur m̄p̄ia

DIALOGVS. XXIX.

que ipse iam semel atq; iterū diligentē sum expertus. VIT,
Atego malleū oscitantem aliquē, que nō magno negotio in
aliquot criminibus fallere possein. SE. At hoc non est Chri-

stianū agere sed vulpinā fraudulētiā referre. verū tu videris.

DIALOGVS. XXIX.

MARCELLVS ET ANTONIVS.

Aliae Antoni. AN. Ettu mi Marcell. MAR. Quid
est qd' ita discurris? que quæris? AN. Quæro q me
cum rūs eat, mihiq; in emēdicandis ex more oīis sit socius.
MAR. at hæc cōsuetudo prava est, & indigna eo, qui se libe-
ralibus studijs addixerit. Quid em̄ seruilius, q̄ decē ouorū

Carita idem gratia, agrestijm caulas hostiatim obambulare, ac interim
domi lectionū iacturam facere? AN. Sed vnde famē pellam,
fanias om̄igisi non cibos vnde cūq; cōquirere licet? MAR. Hic in urbe
quantū naturæ satis est, nancisci potes. Nam, quorū benefi-
cōsuntur. Icio totius anni victū conquiris, eorundē benignitate, & pau-
cos dies trāsigere posses. AN. Frustra te appello. Seuieror es
q̄ ut tecum rem habere velim. Ipsa es sapientia. MAR. Age
age ut lubet. nosq; aufēsonēt dādo rādītū dīmū

DIALOGVS. XXX.

PAVLVS ET LVCAS, de sanctorum communione

De fanya cōmunicione q̄rū cōloquuntur.

Bsecro te mi Luca. modis omnibus nos excutiam, atq;
nō in p̄fūlū ab omni peccatorum sorde pœnitentiæ scopis repur-
gans in iugem, ne ad tanti Principis, qui semel nutui nos pdere potest
mensam, illotis quasi manibus accedamus, & panem illū cæ-
sus matris sumanis nō variens q̄rū vñq; sapientis venit natus est
nos.

DIALOGVS XXX.

Iestem ac admirandum polluto ore, immo & animo sumas
mus, de quo heri tam pia tamen frugifera differuit Ludima-
gister. LV, Evidem pro me virili ad hoc enitar. Sed ro-
go, quid nam de hoc mysterio disputauit praeceptor? Nam
ipse non interfui. PAV, Quis in serum, qui talia negligis. LV,
Adesse non quisi, alibi occupatus. Quamobrem vehemen-
ter oro & obtestor, ne mihi rem adeo salubrem inuidias.

PAV, Aiebat tantam esse virtutem huius admirandi cibi,
ut qui eo rite vescerentur, fierent unū corpus atq; unus spiri-
tus cum Christo, siccq; in deum dei filium abirent. Sed si qd;
impurus contingat, eum non salutem, sed extremā anima-
perniciem sibi inuenire. Hortabatur ergo nos omnes, ut his
diebus peccatores cum Christo in cruce moreremur, quo
felicius & syncerori cum gaudio, una cum eo in vitam trā-
seamus. Hoc enim dicebat significari per hæc appetentia nūc

festa, qd; Pasca Hebreis transitum a morte peccatorum, ad vi-

tam virtutum sonet. LV, At interim, quid fit de placentis,

& id genus alijs bellarijs, quæ ad imminentes has ferias pa-
rare consueuerunt? Non & te illis quid audiuisti? PAV

Appage. Tuus animus iam est in placentis, quum hoc tem-
poris articulo, Christus olim de vita sit periclitatus. Placen-

tæ atq; eius generis illecebræ alij, suo loco sermonem dabūt,

Nunc de alio cibo solicii esse debemus.

DIALOGVS. XXXI.

VRBANVS ET KILIANVS, de lustratione urbis & aruorum fabulantur.
Videlicet Kiliane, q̄ tanto in molimine plateas & vicos omnes yerrunt: Nū Princeps quispiam huc est venturius?
KI, Minime, Sed quidda sit cras futuru, cuius gratia merito
hic fit apparat? VR, Quid hoc queso? KI, Solene iam est, cra-
stino die urbē corpore Christi lustrare. Siquide primarius
hic sacerdos, sacratissimum hoc corpus circum moenia gesta-
bit, uniusfa sacerdotum manu, atq̄ item populo omni, a-

tergo sequentibus. VR, Satra forsitan erunt, quæ nonnulli am-
bubialia non inepte vocari volunt. KI, Erunt. VR, At quā
agentur ambubialia? Sic enim vocantur q̄ apud Aeth-
nicos erant Robigalia, Paliliaq̄. KI, Perendie. VR, Num &
hos eis sacris adesse oportet? KI, Maxime, pariter & Cleri-
corum ordinem omnē. VR, At apud nostrates soli agrestes
sacrifice praevinte agros obequitant. KI, Stius, cuiq; regi-
est mes, q̄ui pro lege est habendus.

DIALOGVS. XXXII.

LEOPOLDVS ET SEVERVS, de spectaculis Co-
mœdiarum Tragœdiarumq; exhibendis, fabulantur.
Cis Seuere, quæ spectacula die crastino, q̄ est a ferijs
sacratiſſimi corporis Christi octauius, sed consue-
to yerrint: SE, Qui ipse scire possem, cum superiori anno non
adſuerim. LEO, At audisse ex alijs poteras. SE, Quæ ad-
mittunt, attinent, ea non magnopere soleo exquirere. Sed
dicoro, quid tandem est quod factas? LEO, Tragœdiam eo-

DIALOGVS. XXXII.
rum cruciatuum, quos pro nobis tulit servator Christus
hystoriones agent. Sunt enim ad hoc delecti aliquot. SE.
Quæso te omnibus etiam adhibitis personis. LEO. Omni
bus omnino. SE. Ipse in hac fabula mallem durissimi milie
tis aut carnificis personam gerere, q̄ ipius Christi. Nam
tametsi ut concilere possum, res ficta repræsentabitur, sic tas
men abire non potest, quin is, qui Christum refert, multas
interim molestias in se recipere cogatur. LEO. Et ipse in
hac fabula spectator esse malo q̄ actor. Vt cunctæ res interim
agatur seria.

DIALOGVS XXXIII.

BASILIUS ET GREGORIVS, de coronis gestandis
de q̄ earum vario genere colloquuntur.

v Nde tu te proripis Gregori? aut vbi hanc coronam ro
faceam es natus? GRE. E foro veni mi Basili, vbi ser
tum hoc, nummo mihi coemini. BASI. At in quem usum
GRE. Animus est eam coronam capiti impositam gestare
Nonne vile tibi videtur, tot rosas unico nummulo parari?
BA. Et te tantum asinum non pudet, puerorum ritu coros
natum incedere? GRE. Pudet? Grandes nati & cani etiā
hic gerunt. BA. Nihilo ergo sunt grauiores, forsan hunc
morem a Græcorum mollicie sumpserunt, quos apud Ho
merum subinde καρπούσωντας audio dici. GREGO. Unde
sumpserint equidem nescio, hoc scio q̄ gestant. BA. Num Rosæ liliæ
solas rosaceas gerunt; an & violaceas pariter & liliaceas, aut genetivæ ornatos
etiam Rosmarino vel amaraco intertextas? GRE. Omnis r̄im rosaria
& r̄im violacea & liliacea & r̄im Rosmarino & amaraco mago
etiam.

DIALOGVS.XXXIII.

generis flores ac adoramenta concinnant. BASI, Faciant
ut lubet. Ego nihilipendo istas nugas tantum abest, ut prez-
cio emere velim. Quod si pecunia superesset, vernum buty-
rum emere malim, hoc enim in alimentum cederet. Cum ser-
orum si odorem excipias, nullus plane sit usus.

DIALOGVS.XXXIV.

RAPHAEL ET SERVATIVS, de ferijs diui Urbani
confabulantur.

V Tiaman alas mihi sumere liceret, ut hic domum auolas
re possem. Etenim, nimis & cupio, crastinum diem in
patria transigere. Quam facultatem magno emere non re-
cusarem. SER. Quid hic sibi vult? tu ne homine exuto, in
volucrem mutant vis degenerare? aut quid noui accidit, q
tam repentinum tuum iter postulet? RA. Rogas? Nescis
cras ferijs agi diui Urbani? SER. Noui, sed quid tū? RA,

Hunc diuum eodem pene ritu, & iisdem cærimonijis colunt
nostri, quibus Aethnici olim Bacchum, ut quæ illis erant
Bacchanalia, nobis pene sint Urbanalia. SER. At in quem
sum faciunt hæc Christiani? RA. Putant hoc diuo sic pla-
cato, felicius progenire vias. SER. Ostolidos homines,
qui sanctorum numina crapulis ac compotationibus deme-
reri se credunt. Cūm illi abstinentia & sobrietate, Principi
deo placuerint.

obnoxius amissus

DIALOGVS XXXV. & ultimus.

CORNELIUS ET GVLIELMVS, de commodiis ac

molestijs variorum temporum differunt.

v T nihil est vlc ex omni parte felix. GVLI, Quid sto
macharis tecum mi Cornelius? COR Non iure Roma
chor qui me tot malis in hoc infimundo mundo obnoxium
experior. GVLI, Quid est, de quo praeter ceteros adeo
queri possis, nisi forte paupertate in ius vocas. COR, Quia si
si hoc solum sit malum etiam si grauissimum. Vides, & opim
nor sentis, ut nihil non sit aduersum. Hybernis temporibus
frigore concutimur. Nunc aestus & Caniculae rabies nos exasperat
cruciat. Interdiu quidam ob annonae caritatem & nostram
paupertatem, fame ac siti laboramus. ut taceam interim, nus
non culices & muscas nobis obuolantes, & corpusculum exu
gentes. Nocte vero cum cimicibus ac pulicibus bellum ge
rimus. Adhac miseros exterrit, iam fulgura, iam fulmina
iam tonitrua. Mox & autumnus sexcenta morborum genera
effundet. Nonnullique morborum omnium pestilentissimum per
stem. Adde, q̄ huius temporis occasione plazick nostri ordi
nis, dum stulti frigida lavare volunt, in rapidis & profun
dis fluminibus, capitis iacturam faciunt. GVLI, Attunatu
ræ parum gratus, incommoda quidem quæ secum adferuntur, & ininde
aestiu mēses accurate recenses, commoda vero, quæ simili
præstat, præteris. COR, Quæ ea sunt, quæso? GVLI, Ro
gas primū, nec igne, nec vestibus admodum est opus. deinde
tempus hoc cot frugum genera donat, siliginem, triticum
hordeum, tot legumina, fabas, pisa, vicias, tot poma, pyra, ma
nus in annis
vina vino ferme est
veneris vintem

**Ver: de pratiis annis iibis si minimis: Vnde dico dandis
floribus annis per floribus satis ad ea sua tempora vero
na vniuersitatem omnino prima DIALOGVS. XXXV.**

est hibi pars per se quae nunc
nisi gressus pruna, mespila, nuces, iuglades, auellanas, castaneas molles,

Ratemos super omnia vero dulcissimum mustum. An haec par-
ua tibi videntur aestatis & autumni munera? Videris mihi

ex eorum esse grege, de quibus Seneca eleganter dixit. Nemo

beneficia in Kalendarii scribit. Postremo cogitandum semper
est, sic placuisse naturae conditori deo, ut in hoc mundo nihil
moto ex parte hominibus omni ex parte beatum, quo videlicet ex his mu-
tuum est vim di perturbationibus, ad aliam patriam aspiremus.

Consules, Senatus, Lipsensis omnibus, & sin-
gulis his tabulis inspecturis Salutem.



Latere diuine sapientie hoc, ea rem publice optime in-
stituta putat, quae prima cura pueris adopti-
ma quaeque hoc est literas, & virtutes, pro quea-
hendis impendat. Non aliter, inquit, ac gna-
ui agricultore teneriores plantas primaria ope-
ra obseruat, deinceps vero, & reliquias non ne-
gligunt. Neque id iniuria, siquidem ut tenellis plantis, nisi accura-
te circuus lepiantur, facile nocuerit, vel austus inimicus, vel pe-
culi pecus, vel etiam pecudibus, non unquam petulatior homo, ita pri-
ma illa aetas infirma, & per hoc in quaquis parte sequax, nisi
recta institutione ducatur, leui momento in omne ignorantiae
vitiorum genus sensim cum aetate adolescit. Quare diu Hie-
cynthus non ronimus parentes ad diligentem liberorum educationem vo-
los manerit, grauiter, inquit. Non parui est apud deum meriti bene libe-
ros educare. Haec omnia nos perpendetes, nihil, quod ad hanc
admirabilem aetatem adsecuram adeo salubrem scimus pertinere, negligimus. Immo-
nemus quidquid quoquo saltem modo iuvandae iuuentuti datur, hoc
singulari quodam favore complectimur. Itaque, cum Petrus Mo-
sellanus in hac laudissima ciuitatis nostrae Academia pub-

28 finem 35

C A

Constitutio
Constituenda

Constitutio
Constituenda

155877

ULB Halle
003 861 813

3



SL

Farbkarte #13

B.I.G.

